

Autor: Jarosław Ostrogniw

Kdybych hledal dobrý příklad faustovského ducha, pravděpodobně bych ukázal prstem na festival Asgardsrei. Jen se nad tím zamyslete: jakou nejextrémnější a nejobtížnější akci byste mohli chtít zorganizovat? NSBM festival jistě bude figurovat na předních příčkách. Poté, co ho zorganizujete, na vás ve vaší zemi zaútočí úřady a stanete se zde nežádoucí osobou. Co uděláte? Přesunete se do jiné země a pokračujte ve své práci. Festival se stane největší akcí svého druhu v zemi. Co podniknete dál? Samozřejmě z něj uděláte největší akci svého druhu v Evropě a vybudujete kolem ní celou síť iniciativ. A když se v roce 2017 festival dočká širokého uznání coby největší a nejradikálnější black metalová akce na světě, co víc můžete udělat? Samozřejmě se postaráte, aby byl ještě větší, ještě radikálnější: dvoudenní festival, s dalším dnem bonusového programu navíc. Organizátoři festivalu Asgardsrei si tak každý rok zvyšují už tak vysoko nastavenou latku.

V mé loňské reportáži z festivalu Asgardsrei 2017 jsem se více zaměřoval na metapolitický aspekt celé akce a širší radikální black metalovou scénu. Letos chci více pozornosti věnovat všem vystoupením na festivalu.

Pátek 14. - Konference Pact of Steel a Kabaret Peste Noire

Program začal v pátek 14. prosince třetím ročníkem konference Pact of Steel. Tato konference je s festivalem Asgardsrei úzce spjata a snaží se dodat celé události metapolitický a teoretický rozměr. Pact of Steel se konal v klubu Reconquista, který je veden lidmi napojenými na širší hnutí Azov. Reconquista je kombinace restaurace, baru a prostor konání pravidelně organizovaných MMA zápasů (ale také tance u tyče a stand-up komických vystoupení). Místo je vyzdobeno v moderním nacionalistickém a vojenském stylu, čímž mladé lidi (hlavně muže) velice účinně láká k nacionalistickému hnutí. Řídí ho naši lidé pro naše lidi a tento model by měla následovat hnutí po celé Evropě.

Konference zprvu nabrala menší zpoždění. Osobou zodpovědnou za organizaci akce a za moderování projevů byla už dobře známá Olena Semenyaka: brilantní nacionalistka a jedna z nejdůležitějších intelektuálek v Evropě, která se svou pracovitostí i výmluvností alespoň

vyrovná většině mužů v našem hnutí. Olena konferenci zahájila a představila ideu Asgardsrei i Pact of Steel, aby následně představila i ostatní mluvčí.

První část konference byla věnována „Metapolitice a kontrakultuře“ a sestávala z projevu Fróðiho Midjorda (pocházejícího z Faerských ostrovů), známého intelektuála a aktivisty, zakladatele Scandza Forum. Fróði hovořil o nacionalistickém chápání člověka, založeném převážně na Heideggerových myšlenkách. Mluvil o konceptech jako „vrženost do světa“ a „Dasein“. V tomto chápání není člověk *tabula rasa* (jak nás přesvědčují levičáci). Člověk přichází na tento svět s určitým dědictvím, které by neměl odmítat, ale přijmout – nehledat žádnou abstraktní svobodu, ale realizovat svůj od předků zděděný osud. Návrat k tomuto pojetí života může být protijedem k materialismu a nihilismu současných západních lidí. Projev se setkal se spoustou zajímavých otázek publika, především ohledně zavádění těchto myšlenek do praxe.

Druhá část konference byla věnována „evropské reconquistě“ a sestávala se z vystoupení Hendrika Möbuse (Německo), který je v black metalových kruzích znám jako hlavní postava za skupinou Absurd. Möbus se také už od samotného počátku podílel na utváření ideologické stránky black metalu. Hendrikova řeč byla věnována nechvalně proslulému baronu Romanu von Ungern-Sternbergovi, který během občanské války v carském Rusku po říjnové revoluci v Mongolsku vedl část bílé armády proti bolševikům. Ungern-Sternberg byl velmi black metalovou postavou, prostoupený bojovným duchem bezmála až k šílenství; oddaný fanatik hledající stále nové způsoby, jak uskutečnit své cíle. Silně ponořený do mystiky doufal, že spojí Východ a Západ v boji proti společnému nepříteli. Popravdě řečeno jsem vyslechl jen první část projevu, protože jsem musel odejít dřív, ale později jsem jej sledoval on-line. První část řeči byla věnována životopisu Ungern-Sternberga a musela být zajímavá pro lidi, kteří se s ním dosud nesečkali, ale pokud jste o něm přečetli dostupnou literaturu (je jí celkem málo), nedozvěděli jste se prakticky nic nového. Druhá část projevu nicméně byla věnována interpretaci cílů Ungern-Sternbergových akcí dle našich současných tradicionalistických a nacionalistických paradigmat a byla podstatně zajímavější.

Po konferenci přišel čas na první umělecké vystoupení festivalu: Kabaret Peste Noire. Peste Noire jsou jednou z předních současných black metalových kapel, od samého začátku se zaměřují na experimentování se zvukem a lyrickým obsahem. Pro naši věc je opravdovým úspěchem, že ji přímo podporuje takové zajímavé a neobvyklé uskupení. Tentokrát si Peste Noire připravili speciální akustický set svých písní. Organizátoři neočekávali takový zájem ze strany publika, takže se vytvořila dlouhá fronta u vstupu do klubu, následně i u úschovy kabátů a pak i u baru. Diváci se do klubu sotva vešli. Místo konání (Monterey Club v centru Kyjeva) bylo velmi dobré, zvuk jasný a co je nejdůležitější: výkon kapely skvělý. Vystupoval bubeník a basista Moloth, hráč na akordeon, Famine z Peste Noire hrál na akustickou kytaru a zároveň i zpíval.

Kabaret Peste Noire byl nápad, který se mohl ukázat jako skvělý, ale vše také mohlo skončit naprostým fiaskem. Kapela však zahrála s takovou energií, že diváci skutečně cítili ideu za show. Mnoho lidí mi řeklo, že to byla nejláznivější a nejneobvyklejší část festivalu. Famine na sobě při vystoupení měl černý baret se smrtihlavem, takže každému v publiku bylo jasné, jakou evropskou zemi kapela reprezentuje. Vystoupili se skladbami Peste Noire jako „Dueil angoisseus“, „Amour ne m’amoit ne je li“, „Casse, pêches, fractures et traditions“ nebo „Quand je bois du vin“.

Před poslední písničkou vystoupení Famine odešel a vrátil se s nasazenou žlutou vestou. Zahráli skladbu „La Commune“ od francouzské kapely Vae Victis a diváci vdechovali revolučního ducha, který se v současnosti projevuje v lidovém povstání na ulicích Francie. Poté se kapela ještě vrátila a zopakovala některé skladby, včetně coverů. Byl to skvělý nápad, během přídávku totiž diváci začali nejvíce skandovat a celé místo prostoupila energie. Po koncertě se v klubu Reconquista konala noc MMA, ale většina lidí se rozhodla zůstat v centru s přáteli nebo si odpočinout před sobotou.

Asgardsrei 2018

Festival se konal v klubu Bingo, šlo o velký sál postavený v betonově sovětském stylu mimo centrum města. Klub má ohromné podium. Diváci byli rozděleni do několika menších sekcí, ale před jevištěm se nacházel velký otevřený prostor. Byla zde u VIP část: terasa s výhledem na diváky. Upřímně řečeno se mi víc líbilo loňské místo konání akce, klub Sentrum. Ale klub Bingo byl očividně větší a pódium bylo dobře vidět ze všech míst pro publikum. Stejně jako loni byly otevřené dva bary, což ovšem nezabránilo vytváření neuvěřitelně dlouhých front na pití.

První den festivalu (sobota) začal vystoupením Wehrwolf, zástupců běloruské NS scény. Byla to skvělá volba. Wehrwolf hrají velmi energický, i když celkem standardní NSBM s hatecore vlivy. Hudebníci hráli profesionálně a věděli, jak udělat skvělou show, takže i přesto, že se jednalo o první vystoupení, vysloužili si od shromážděného publika velmi dobrou odezvu.

Následovala polská kapela Dark Fury, která představuje druhou vlnu polského black metalu. S velmi agresivním těžkým zvukem kombinovaným s radikálními texty byli pro Asgardsrei perfektní volbou. Někteří lidé pochybovali, jak bude tento koncert fungovat poté, co se na YouTube objevilo jejich vystoupení na Eternal Hate Festu (hostující zpěvák Dark Fury mírně

řečeno nepředvedl dobrý výkon, opil se). Tentokrát však šlo o skvělé vystoupení a kapela ukázala, proč patří mezi mistry polské radikální black metalové scény. Dark Fury představili směs nových i starých písní (včetně písně z legendárního alba Thor's Hammer).

Další skupinou byla Baise Ma Hache, zjevení francouzské black metalové scény. Ti mají originální a konzistentní styl, hudebně, lyricky i vizuálně. A od jejich počátečního LP Breviaire du Chaos patří jejich hudební tvorba mezi to nejlepší na současné blackmetalové scéně. BMH hráli v plné sestavě, včetně basáka (dosud hráli pouze s kytarami). Jeden z jejich typických znaků jsou živá vystoupení se dvěma zpěváky, což dělá jejich výkony ještě silnějšími. Kromě vlastních skladeb – kdo by neměl rád „Edelweiss Noir“ nebo „Kali Yuga Jugend?“ – vzdali hold také kořenům scény a zahráli „Under a Funeral Moon“ od Darkthrone. BMH svým silným a nezapomenutelným výkonem potvrdili svůj status hvězd nové generace radikálního black metalu.

Potom přišli na řadu Moloth. Tento původně ruský, nyní rusko-ukrajinský projekt je spojen s lidmi stojícími za festivalem Asgardsrei a projektem Militant zone, ale také za organizací Wotanjugend, sdružením Russian Center a dalšími iniciativami spjatými s black metalem a nacionalismem. Moloth mají jedinečně agresivní a plnokrevný zvuk a jejich dvojice hlasů (čistý zpěv + screaming) během jejich živých vystoupení funguje perfektně. V roce 2017 zahráli jeden z nejlepších výkonů festivalu, letos bylo jejich vystoupení dokonce ještě lepší. Energii na jevišti skvěle doplňovaly vizualizace na pozadí (líbil se mi zejména klip věnovaný ruským protikomunistickým bojovníkům) a nadšením diváků. Moloth zahráli své jako „Rodny Moj Kraj“ nebo mou oblíbenou „Tears of Autumn“, ale také zcela novou skladbu „Coup de Grace“ s Faminem z Peste Noire coby hostujícím vokalistou.

Další vystoupení odehráli řečtí Acherontas. Možná vypadali jako podivná volba, protože jejich texty jsou plné nikoliv bojových nebo politických, ale okultních motivů, ale když si uvědomíte, že kořeny této skupiny sahají k projektu Stutthof, jejich přítomnost na Asgardsrei už dává mnohem větší smysl. Acherontas (lídr kapely Acherontas) zasluhuje uznání za to, že nikdy nezpřetrhal své vazby na radikální scénu a ničím se nezpronevěřil svému přesvědčení – právě naopak: poté, co si někteří fanoušci začali stěžovat na jejich účast na Asgardsrei, jim veřejně vzkázal, ať zmiznou a přestanou jeho kapelu podporovat. Neviděl jsem celé vystoupení – jednou z nejlepších věcí na Asgardsrei je příležitost setkat se s lidmi z celého světa – ale Acherontas odehráli natolik profesionální a energický koncert, že jej pozitivně přijali i lidé, kteří fanoušky tohoto typu black metalu nejsou.

Šestou kapelou večera byli finští Goatmoon. Ti loni předvedli nejlepší vystoupení festivalu – a letos svůj úspěch zopakovali. Hudba Goatmoon je ideální pro živá představení. Prolíná se u ní agrese s melodičností a přímočarou jednoduchostí se sofistikovanějšími částmi. Je však třeba zdůraznit, že v Goatmoon hrají profesionální muzikanti, kteří nejenže velmi dobře hrají, ale také umí udělat show. Zvláště frontman se svými šílenými vokály a jevištním charisma dokáže zařídit, aby se celý dav nadšeně zapojil do představení. A je těžké nepřidat se, když se hrají skladby jako „Alone“, „Aryan Beauty“, „Finnish Steel Storm“, „Storming Through White Light“ nebo „Kunnia, Armageddon“. Goatmoon hráli poměrně dlouho, ale i kdyby zůstali na jevišti dvakrát tak dlouho, dav by celou dobu šílel.

Sobotní večer završilo vystoupení legendy ukrajinské black metalové scény Nokturnal Mortum. Jde o velice kvalitní kapelu kombinující profesionální výkon s upřímnou, živelnou energií. Jejich spojení silných riffů a symfonických aranžmá jsou nejlepším výrazem ducha východoslovanské školy black metalu. Nokturnal Mortum předvedli dlouhou show hlavně z novějšího materiálu, ale zahráli i některé ze svých nejnámějších starších skladeb.

Nedělní program odstartoval německou skupinou Nordglanz. Opět skvělý úvodní výkon, hrají totiž velmi chytlavý druh black metalu s heavy metalovými a RAC vlivy. Byly nějaké problémy se zvukem, a protože elektrické housle nefungovaly, houslista opustil pódium. Místy také nebyly slyšet klávesy, které v hudbě Nordglanz hrají důležitou roli. Ale celkově šlo o dobrý úvod, i když jsem doufal, že zahrají „Töten für Wotan“, což se nestalo.

Dalšími v pořadí byla polská kapela Sunwheel, zrozená z popela Swastyky a legendárního Kataxu. Hrají agresivní, kytarový black metal s vlivy death metalu. Protože jejich bubeník opustil kapelu těsně před Asgardsrei, odehráli svůj set s předem nahranými bubnovými party. Hrát bez živého bubeníka je vždycky těžké a během první skladby byl tak zvuk trochu chaotický. Postupně se to zlepšilo a předem nahrané bubny dodaly násilné hudbě chladný a nehumánní rozměr. Na závěr vystoupení si hudebníci nasadili kostýmy s kápěmi a zahráli skladby od Kataxu, jedné z neoriginálnějších polských black metalových kapel své doby.

Třetí kapelou večera byla rakouská skupina Terrosphära, jediná ne-black metalová kapela na festivalu, která ale do celého line-upu skvěle pasovala jako dobrý doplněk k Asgardsrei. Terrosphära hrají energický hatecore se spoustou breakdownů. Během celého Asgardsrei publikum projevovalo spoustu energie a pozitivně reagovalo na kapely, během představení Terrosphära však byly reakce nejbrutálnější a mosh-pit se konal po celý čas vystoupení.

Čtvrtou kapelou byl italský Frangar. Mixují black metal s hatecore a RAC vlivy a nejsilnější jsou na živo. Bohužel se vyskytly nějaké problémy se zvukem, zvláště s vokály, ale Colonello je natolik charismatický frontman, že by dokázal zapojit publikum i v případě, že by došlo k výpadku elektriny. Skladby „Gioventu di Ferro“ nebo „Terstu Chiama“ jsou plné síly, inspirované futuristickou dynamikou italského fašismu. Vystoupení bylo uzavřeno coverem „Avanti Ragazzi di Buda“, hymnou věnovanou evropským nacionalistickým rebelům.

Další skupinou nedělního večera byli řečtí Der Stürmer, ztělesnění definice NSBM: jak hudebně, tak texty i ideologicky. Pokud vás zajímá, jestli nějaká skupina patří do žánru NSBM, srovnajte ji s Der Stürmer. V sestavě byli a baskytaristé Stormheit ze Stormheit a Goatmoon. Bylo jasné, že nejsou příliš secvičení, ale i tak odvedli dobrou práci, stejně jako zbytek kapely. Der Stürmer má v podstatě dva typy písniček: klasické black metalové výbuchy a pomalejší, více RAC ovlivněné hymny. Ve svém vystoupení tyto dvě hudební polohy velice dobře střídali: „Der Stürmer“, „When Totenkopf Rises“, „Forces of Tradition“, „Those Who Lived and Died Like Heroes“, „The Hammer Falls on Zion“, „Himmelstürmer“ – každý fanoušek radikálního black metalu zná tyto skladby z paměti a z nadšení publika entuziasmu diváků bylo zjevné, jak skvělé a působivé jejich vystoupení bylo.

Poté se na jeviště dostala německá skupina Stahlfront. A byl to silný příchod: hudebníci i jejich skupina byli oblečeni ve futuristických NS uniformách, k tomu black metalový corpse-paint a okultní symbolika. Napochodovali přímo přes publikum a odstartovali své představení plné estetiky a teatrálních gest. Ačkoliv si myslím, že jejich hudba byla občas příliš generická, byla to show nejvyšší kvality. Mnoho diváků je považovalo za to vůbec nejlepší z celého festivalu. Používali také skvělé vizualizace: jednoduché a silné, například černé slunce, runy nebo nacistické UFO přímo z dokumentu o okultismu Třetí říše. V publiku nebyl nikdo, kdo by při vystoupení Stahlfront nehleděl užasle k pódiu.

Tečkou programu nedělního večera byli němečtí Absurd. Jednalo se o nejkontroverznější číslo předchozího festivalu, protože očekávání byla opravdu vysoká, a někteří lidé si stěžovali, že jejich předchozí vystoupení bylo příliš „neučesané“. Tentokrát byla sestava poněkud odlišná, ale očekávání opět vysoká. Absurd začali skladbou „Asgardsrei“ a bylo jasné slyšet, že jejich sound se příliš neuhladil. S každou další zahraniční písní se však rozehrávali. Ostatně stěžovat si, že Absurd má surový zvuk, by bylo jako si stěžovat, že Der Stürmer používá NS motivy. Absurd má tolik známých songů, že asi bylo téměř nemožné najít v publiku někoho, kdo by je neznal. Všichni zpívali a vystoupení zakončil příchod hudebníků jiných kapel na podium a společné provedení zahráli „Wen Walküren Reiten“.

Black Metal - Nová generace

Návštěva Kyjeva a účast na Asgardsrei mi opět poskytla víc než dost podnětů k úvahám o širším evropském nacionalistickém hnutí.

Zprv mě příjemně překvapilo, jak populárním se radikální black metal může stát. Budme totiž upřímní: black metal je značně esoterický a nepřístupný, a to jak hudebně, tak i esteticky. Z rozhovorů s ostatními účastníky festivalu jsem se dozvěděl, že někteří z nich nejsou velcí fanoušci NSBM ani BM scény, ale samotný festival je zaujal natolik, že se rozhodli přijet. Přiznám se, že jsem velkým nadšencem do black metalu, ale vždy jsem považoval jeho dosah za velmi omezený. Zrovna jedna z těch situací, kdy je dobré se mýlit. Sám black metal získal na Východě zcela novou inkarnaci - ve spojení s ideály NSXE a bez sebedestruktivních tendencí je také mnohem méně individualistický a více směřuje k realizaci vojenských a bojových sloganů ve skutečném životě. Tato nová podoba scény se už stihla stát cennou součástí dnešního nacionalistického hnutí.

Za druhé: účastníci Asgardsrei se pravděpodobně sjeli ze všech evropských zemí. Setkal jsem se s lidmi z Evropy i Spojených států, ale vím také o účastnících z obou Amerik. Byli tam také (poprvé) lidé z Jižní Afriky. Duch evropského bratrství byl tak bezmála hmatatelný. Nikdo samozřejmě nepředstíral, že mezi námi neexistují žádné rozdíly. Pokud jde o některé otázky, zejména historické záležitosti, nikdy si nebudeme moci vzájemně plně porozumět. Jsme však spojeni společnou budoucností a bojem o přežití našich národů. Z tohoto pohledu můžeme určité problémy minulosti prostě nechat za sebou.

Odkazy na naše nejstarší symboly jsou skvělý způsob, jak budovat jednotu bělošských národů. Barvy některých vojenských formací či nacionalistických organizací budou vždy

vyvolávat námitky od lidí přicházejících z různých zemí, ale symboly jako sluneční kříž nebo černé slunce všichni uvědomělí Evropané ocení. Některé okrajové nebo esoterické postavy, jako výše zmíněný Roman von Ungern-Sternberg, jsou pro lidi z mnoha různých zemí někdy paradoxně přijatelné snáz než známější hrdinové.

Dalším zajímavým tématem je i zapojení žen do nacionalistického hnutí. Budme upřímní: black metal a nacionalismus vždy přitahoval více mužů než žen. Ženy se o okrajová nebo radikální hnutí zajímají méně. Důvodem je fakt, že ženy více dají na názory ostatních a sociální stigmatizaci přijímají obtížněji. Jsou také méně ochotné bojovat za změnu stávající situace. (Ženy se obecně méně ochotně účastní závodu, ale rády čekají na vítěze na cílové čáře). Vždycky ale musíme mít na paměti, že i většina mužů se o žádné ideály nestará a raději žije u svých rodičů ve sklepě, hraje videohry nebo sleduje porno. Mezi účastníky Asgardsrei každopádně bylo více mužů, ale bylo zde také celkem hodně žen. Další důkaz, že nacionalisté pomalu začínají vyhrávat a nacionalistické hnutí nabírá na síle. Setkání s ukrajinskými nacionalistkami vždy bývá velmi povznášející. Je jich stále víc a víc, skutečně se s naším hnutím ztotožňují a věnují našemu vítězství své plné úsilí.

A konečně – festivalu se nezúčastnili jenom nacionalisté. Někteří lidé přišli jenom poslouchat hudbu a sledovat show. Možná se s celým poselstvím umělců a organizátorů neztotožní, ale přijmou ho alespoň částečně. Na Ukrajině se radikálním black metalovým kruhům podařilo vtisknout svůj světonázor i velké části okrajové hudební scény. Stejně jako v 90. letech minulého století většina lidí, co poslouchala rock nebo metal, měla levicové sklony a nosili nášivky Che Guevary, i když se do levicových aktivit ve skutečnosti nezapojovali, tak i dnes mnoho ukrajinských fanoušků extrémní hudby jen poslouchá nacionalistické kapely nebo nosí nášivky s nacionalistickými symboly. Je možné, že to v budoucnosti nebude mít velký vliv, ale nyní se zdá, jako by se celá širší scéna na Ukrajině začínala obracet směrem k nacionalismu.

Asgardsrei 2019?

Po festivalu jsem zaslechl vtip, že aby organizátoři udělali Asgardsrei 2019 ještě lepší než ten letošní, budou muset vyvolat Kalkiho a ukončit tím kajijugu. Ale teď vážně, mám pár nápadů, jak tuto akci vylepšit.

Zprvé, v roce 2017 byla metapolitická část stejně dobrá jako hudební. Letos už bylo udržet krok s takovou sestavou kapel obtížnější. Konference tak ve srovnání s koncertem trochu vybledla. Bylo by proto dobré zorganizovat více projevů a najít více času na diskuse. Dále by to chtělo více disciplíny, co se času týče. Jestliže se totiž koná tolik překrývajících se událostí, každé zpoždění představuje velký problém.

Za druhé, Kozácký dům, kde se nacházejí Militant Store, Plomin Club, vydavatelství Orientyr a umělecké studio Dürer, se etabloval v iniciativu stejně důležitou a známou jako klasický model tohoto druhu aktivismu, italská CasaPound. Bylo by dobré ukázat hostům z různých zemí úspěchy ukrajinských nacionalistů a také s nimi diskutovat o technických a organizačních problémech, což by mohlo být velkou inspirací pro nacionalisty z ostatních zemí.

Při Asgardsrei 2017 visely nad publikem v sekci VIP vlajky zúčastněných zemí a organizací a dělaly opravdu dobrý dojem. Tentokrát však nad publikem žádné vlajky nevisely a nacházely se jen mezi účastníky. Bylo by hezké, kdyby pořadatelé umožnili přinést si vlajky a zavěsit je nad publikum nebo pódium. Množství iniciativ a zemí zastoupených na Asgardsrei je značné a vlajky skvěle vypadají i na fotografiích, které po festivalu kolují na internetu.

Našlo by se i pár drobných organizačních záležitostí spojených s koncerty. Během festivalu se při několika vystoupeních vyskytly jen sporadické problémy se zvukem (což je při tak velké události nevyhnutelné). Během Kabaretu Peste Noire však byla fronta do klubu a pak i do šatny opravdu obrovská. Jedná se jen o drobnost, ale proč ji příští rok nevyřešit?

Když už hovoříme o Kabaretu Peste Noire, tak akustický koncert byl skvělý nápad. Možná by bylo vítané vystoupení příští rok rozšířit. Není třeba chodit daleko: i Goatmoon hrají akustický set. Jejich basák Stormheit má neuvěřitelný projekt – Stormheit – který by také mohl zahrát akustický set. Jsem si jistý, že by se našly i další folkové a neofolkové kapely, ochotné vystoupit na takové události.

Podle toho, co jsem viděl na internetu, funguje dnes stále více malých firem a výrobců specializujících se na výrobu šperků či oblečení inspirovaných evropskou tradicí. Možná by bylo dobré poskytnout jim příležitost prezentovat a prodávat svůj tovar během festivalu. Asgardsrei se totiž koná kolem svátků, takže mnoho lidí by jistě mělo zájem koupit dárek pro sebe nebo pro své přátele bez čekání na doručení. Na festivalu byly stánky Militant Zone, Svastone, Plomin a dalších prodejců a pořád před nimi stály fronty. Dalším nápadem jsou diskuze s hudebníky a výstava prací výtvarných umělců spolupracujících s Militant Zone.

Samotný klub byl sice skvělým prostorem pro konání festivalu – byl pro takové publikum dostatečně velký, byl zde prostor pro stánky, pódium bylo dost velké a dobře viditelné, kvalita zvuku skvělá – ale ještě lepší by bylo, kdyby organizátoři prostor, kde by se taková událost mohla odehrát, sami vlastnili. Že to zní nerealisticky? To před pěti lety nápad uspořádat na Ukrajině dvoudenní radikální black metalový festival pro 1 500 účastníků taky. Čím více peněz přichází k našim lidem a zůstává v nacionalistickém systému, tím nezávislejší scéna je – a tím lépe pro nás.

Musím však zdůraznit, že to jsou jen drobné výtky a postřehy, jak festival učinit ještě lepší. Po Asgardsrei 2017 jsem napsal, že šlo nejen o nejlepší akci roku, ale také nejlepší akci, jakou jsem kdy absolvoval. Letos to musím napsat znovu: Asgardsrei 2018 nebyl jen nejlepší akcí roku, ale také nejlepší podobnou událostí, jaké jsem se kdy účastnil.

Překlad: E.X.

Reportáž J. Ostrogniewa **Storm over Kiev: Report on Asgardsrei 2018** vyšla na webu Counter-Currents Publishing 30. prosince 2018.